

ÅRSPLAN 26/27

Veslefikk FUS barnehage

INNHold

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Våre metoder for å jobbe mot visjonen

- **Relasjonsbygging i fokus:** Vi bygger trygge, nære og positive relasjoner med hvert enkelt barn, foreldre og kollegaer. I leken dannes grunnlaget for gode relasjoner mellom barn og ansatte, og barn imellom. Lek er en viktig arena for at barn skal kunne knytte vennskap. Barns vennskap kan være både varige og flyktige. Vennskap har ulike uttrykksformer. Å kunne dele med hverandre, le sammen, gjøre noe gøy sammen, vise hverandre med signal og blick at nå gjør vi noe sammen, er små vennehandlinger som sammen kan resultere i vennskap.
- **Å ta barndommen på alvor:** Gjennom å legge til rette for både voksenstyrt og barneinitiert lek, tar vi barna på alvor og anerkjenne barndommens egenverdi. Hos oss er det god tid til variert lek, med rom for spontanitet, fantasi, utprøving og utforskning. Gjennom frileken finner barna ut hva de mestrer, de får øvd på demokrati og sosial kompetanse, med utgangspunkt i sine forutsetninger.
- **Aktiv voksenrolle:** Våre ansatte er aktive, til stede og undrende sammen med barna – vi deltar, lytter, støtter og inspirerer inn i leken for at barna skal oppleve mestring og utvikling. En sentral del er å gi barna felles opplevelser som kan gi næring til lek. Personalet legger til rette i form av materiell og innbydende lekemiljø, men også felles temaer, eventyr og bøker kan gi inspirasjon til leken.
- **Barneperspektivet i sentrum:** Vi tar barna sine tanker, meninger og initiativ på alvor, og lar de være medskapere i egen hverdag.

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene

- **Hverdagsmagi:** Å være glødende handler om å finne hverdagsmagi. Vi verdsetter de små øyeblikkene og gir hverdagen en arena der man kan oppdage, undre og glede seg sammen. Vi jobbar for å skape et miljø der latter, entusiasme og mestring preger dagene. Alle barn skal oppleve å høre til og være en viktig del i vår hverdag. Å være glødende innebærer at personalet er genuint interessert i arbeidet i barnehagen. En glødende voksen motiverer barna med språk, kropp og holdningene sine.
- **Skapende ansatte:** Å være skapende innebærer at personalet er lekende, kreative og ser muligheter.
- **Tilstedeværende ansatte:** Å være tilstedeværende innebærer at personalet er både fysisk og mentalt til stede sammen med barna.

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til “resten av livet”, og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

Våre metoder for å jobbe mot målene

Vi styrker barnas selvbilde gjennom anerkjennende kommunikasjon: Vi møter hvert barn med respekt, ser deres styrker og løfter frem små og store mestringsopplevelser hver dag.

- **Vi skaper trygge og utforskende miljøer:** Gjennom varme relasjoner, forutsigbare rammer og inspirerende omgivelser legger vi til rette for at barna tør å utforske, leke, lære og utvikle vennekompetanse.
- **Vi gir barna reell medvirkning:** Barnas tanker, meninger og initiativer blir lyttet til og tatt på alvor. Vi gir dem erfaring med å påvirke sin egen hverdag, slik at de får tro på sin egen stemme og egne valg.
- **Vi prioriterer glede og lek hver dag:** Vi gir rom for ekte lek, humor, fantasi og hverdagsmagi, fordi vi vet at ekte læring og utvikling skjer best når barna har det gøy og føler seg trygge

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehage tilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Veslefrikk FUS barnehage åpnet dørene for første gang 20. august 2007. Vi holder sentralt til i Lierbyen. Barnehagen har 4 avdelinger:

- Nøtteliten har plass til 12 barn i alderen 0-3 år.
- Knerten har plass til 12 barn i alderen 0-3 år.
- Smørbukk har plass til 30 barn i alderen 3-4 år.
- Askeladden er førskolegruppa og har plass til 21 barn i alderen 5-6 år.

Vi er ca. 75 barn i barnehagen dette året. Barnetallet kan endres i takt med sammensetning av hver barnegruppe. Hver avdeling har minst en pedagog, og flere av avdelingen har 2 pedagoger, som sammen med fagarbeidere og pedagogiske medarbeidere gir barna en trygg og innholdsrik hverdag.

Askeladden er en egen avdeling for 5 åringene med base på kjøkkenet for de eldste barna i barnehagen. Hverdagen deres vil i stor grad foregå ute, på tur og i naturen. Forskning støtter betydningen av uteliv i barnehagen. En studie ved Norges idrettshøgskole viser at barn som tilbringer mye tid ute, utvikler bedre konsentrasjon og viser mindre hyperaktivitet og uoppmerksomhet på skolen. Naturen er en fantastisk arena for læring og undring. Den åpner opp for samtaler og nysgjerrighet, og språk utvikles naturlig gjennom alt vi ser, oppdager og gjør sammen. I tillegg fører utendørslek til mer inkludering og sosial samhandling. Barn som kanskje strever med å finne sin plass i leken innendørs, opplever større mestring og deltakelse ute. Det er også færre konflikter, mer samspill på tvers av kjønn og grupper, og ikke minst: mer kreativ og fantasifull lek.

SAMMEN GIR VI
BARNDOMMEN VERDI:
VENNSKAP, LEK, GLEDE OG
HVERDAGSMAGI

Språk og lek som satsningsområde

Språk og lek er barnehagens satsningsområde fordi de er grunnleggende byggesteiner for barns sosiale, emosjonelle og kognitive utvikling, og spiller en sentral rolle for barnas læring, samspill og trivsel i hverdagen

- Språk er nøkkelen til læring, relasjoner og deltagelse: Et godt språk gir barn mulighet til å uttrykke tanker, behov og følelser, bygge vennskap og forstå verden rundt seg.
- Lek er barnets egen læringsarena: Gjennom lek utvikler barna sosial kompetanse, kreativitet, problemløsning og språk, samtidig som de bearbeider opplevelser og bygger identitet. Lek handler også om å ta barn på alvor
- Tidlig innsats gir langsiktig gevinst: Å styrke språk og lek tidlig forebygger senere utfordringer med kommunikasjon, læring og sosiale relasjoner, og legger et godt grunnlag for skolestart.

Veslefikk FUS barnehage AS

Adresse: Heggalleen 1 3403 Lier

Daglig leder:

Lisa Pedersen

Veslefikk FUS barnehage

Mobil: 90 82 99 46

Epost: dl.veslefikk@bhg.no

AVDELINGENE:

Bamsebrakar: 47 92 83 40
stale.arka@bhg.no

Smørbutikk: 47 92 80 88
stine.skistad@bhg.no
bettina.solvang@bhg.no

Knerten: 47 92 78 90
thea.haug@bhg.no
trine.konig@bhg.no

Nøtteliten: 47 92 80 90
karina.andersen@bhg.no
cecilie.bakkerud@bhg.no

Askeladden: 94 85 69 96
morten.johansen@bhg.no

Barnehagens hjemmeside:
fus.no/veslefikk

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom

- Barn er aktive deltakere i egne liv: Barndommen sees ikke som en passiv forberedelse til voksenlivet, men som en meningsfull livsfase der barn påvirker sine egne liv og omgivelser.
- Barn har en unik opplevelsesverden: Hvert barn har sin egen måte å erfare og forstå verden på, og denne skal møtes med respekt og åpenhet i barnehagen. Dette medfører at vi har fokus på individuell tilpasning av opplegg og at vi bruker ulike innfallsvinkler i arbeidet med barna.
- Barndommen har egenverdi: Barn skal møtes som hele individer her og nå, og deres stemmer og perspektiver skal tas på alvor. Vi bruker derfor mye tid sammen med barna, slik at vi kan fange opp barns synspunkter, opplevelser og anerkjenne barna for den de er og deres opplevelse av hverdagen.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrati

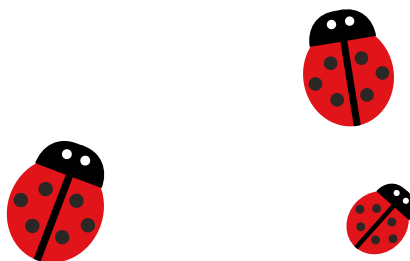
- Barnehagens samfunnsmandat er å skape et inkluderende fellesskap hvor alle barn skal oppleve at de blir sett og hørt, samt oppleve at de blir tatt på alvor. Gjennom aktiv deltagelse skal barna oppleve at deres meninger er betydningsfulle, samtidig som barnet skal få en forståelse for demokratiske verdier og normer som ligger til grunn i samfunnet.

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9)

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt

- I Veslefrikk FUS har vi mange ulike nasjonaliteter representert, både i barnegruppen og i personalgruppen.
- Vi jobber kontinuerlig med å se og anerkjenner hvert enkelt barn.
- Vi bruker ASK (alternativ og supplerende kommunikasjon) og bildestøtte inn i kommunikasjonen med barn som har behov for språkstøtte i hverdagen
- Vi er nysgjerrige på andre kulturer, snakker om det og ser på klesdrakter. Vi øver oss på å hilse på alle språk som er representert hos oss og inviterer foreldre til å bistå med kulturell kunnskap om sin kultur.

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd

- Skape et inkluderende miljø: Vi legger til rette for at alle barn skal føle seg trygge, verdifulle og respekterte uavhengig av bakgrunn, identitet eller funksjonsevne, gjennom et miljø preget av anerkjennelse og tilhørighet.
- Jobbe aktivt med holdninger og verdier: Vi bruker bøker, samtaler, rollelek og andre pedagogiske verktøy for å fremme likeverd, empati og respekt, og for å utfordre fordommer og stereotyper.
- Være bevisste rollemodeller: Personalet jobber aktivt med egne holdninger og språkbruk, og går foran som gode forbilder i å møte alle med nestekjærlighet, åpenhet og respekt

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling

- Gi positive opplevelser i naturen fra tidlig alder
- Utegruppe for de eldste barna i barnehagen
- Dyrke planter/grønnsaker om våren.
- Ert bevisst forhold til hva vi serverer barna å spise
- Innøve gode rutiner i forhold til kildesortering

- Gjenbruke materialer og bruke naturmaterialer i ulike aktiviteter
- Vi øver å vente på hverandre og dele med hverandre
- Vi jobber med at barn skal utøve vennehandlinger overfor hverandre og anerkjenne dem
- Vi øver på empati, toleranse og inkludering. Det normale er at alle er ulike og trenger litt ulike ting i hverdagen.
- Vi øver på å klare selv og oppleve mestring i hverdagen for å bygge god selvtillit og et godt selvilde

Livsmestring og helse

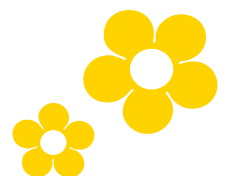
«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse

- Fremme trivsel og emosjonell utvikling: Vi støtter barna i å utvikle positiv selvfølelse, bygge vennskap og håndtere både egne og andres følelser gjennom lek, samtaler og veiledning i hverdagen.
- Stimulere til fysisk aktivitet og bevegelsesglede: Vi tilrettelegger for variert og daglig fysisk aktivitet både inne og ute, som fremmer motorisk utvikling og glede ved å bruke kroppen.
- Skape gode måltidsopplevelser: Vi bruker måltider og matlaging som pedagogiske arenaer der barna får medvirke, oppleve fellesskap, utvikle matglede og lære om sunn livsstil.

Handlingsplan

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn utrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for

å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: de ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

BARNET FØRST!

Slik arbeider vi med Barnet først:

I vår barnehage er Barnet først et helhetlig rammeverk for hvordan vi styrker barns utvikling gjennom omsorg, vennskap, fellesskap, språk og lek. Vi bruker prinsippene i Barnet først aktivt i vårt pedagogiske arbeid, og det gir oss en felles forståelse for hvordan vi skaper et trygt, stimulerende og inkluderende miljø for alle barn.

Omsorg, vennskap og fellesskap

Vi møter hvert barn med varme, respekt og sensitivitet. Personalet er til stede i barnas liv, ser hvert enkelt barn, og skaper nære relasjoner preget av trygghet. Vi støtter barna i å utvikle vennskap, og legger til rette for inkluderende fellesskap der barna opplever tilhørighet og glede. Det positive klimaet er synlig gjennom smil, varme blikk og oppriktig interesse for barna.

Tilhørighet og danning

Gjennom å være aktive rollemodeller og å lytte til barnas tanker og følelser, støtter vi barna i å utvikle en trygg identitet og forståelse for egne og andres behov. Barna får medvirke og oppleve at deres stemmer er viktige. Vi gir dem muligheter for å ta valg og ansvar i hverdagen, noe som styrker både selvfølelse og fellesskapsfølelse.

Lek og kommunikasjon

Lek er en grunnleggende del av barnas hverdag, og vi verdsetter lekens egenverdi. Vi tilrettelegger for

varierte og rik lek, både fri og voksenstøttet, hvor barna får bruke språket, utforske roller, samarbeide og utvikle kreativitet. De ansatte er aktive medspillere i leken, følger barnas initiativ og gir støtte når det trengs, samtidig som de fremmer egenledelse og sosial læring.

Språk og progresjon

Språkarbeidet er systematisk og gjennomgående. Vi fremmer barns språk gjennom varierte samtaler, bruk av åpne spørsmål, felles opplevelser og refleksjon. Vi er bevisste på å støtte begrepsforståelse, knytte språk til opplevelser her og nå, og bidra til dypere forståelse gjennom læringsstøttende samtaler. Barn får tilbakemeldinger som hjelper dem å reflektere og utvikle egne tanker og uttrykksmåter.

Gjennom Barnet først styrker vi hele personalets felles kompetanse i å møte barn med anerkjennelse og kvalitet i samspill. Vårt mål er å bidra til at hvert barn får oppleve mestring, livsglede, trygghet og utvikling – hver dag.

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

- **Lytte aktivt og ta barnas meninger på alvor:** Vi arbeider kontinuerlig med å skape en kultur der de voksne er bevisst på å lytte til barnas uttrykk – både verbalt og non-verbalt – og viser at deres innspill blir tatt på alvor. Dette kan innebære å følge opp barns initiativ og la deres ideer påvirke planleggingen av aktiviteter.
- **Samtaler og refleksjon i barnegruppen**
Vi involvere barna i enkle samtaler og refleksjoner om hva de liker, hva de ønsker å gjøre mer av, og hvordan de opplever hverdagen i barnehagen. Vi bruker samlingsstunder, hverdags samtaler med barna og observasjoner som utgangspunkt for dialog og justering av praksis.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid

Daglig dialog: Vi legger til rette for god kontakt ved henting og levering, der det er rom for korte samtaler om barnets dag og trivsel. Det er viktig at foresatte gir oss viktig informasjon om barnets søvn og dagsform ved levering.

Foreldresamtaler: Vi tilbyr minimum to faste foreldresamtaler i året, hvor vi snakker om barnets utvikling, behov og trivsel i barnehagen.

Foreldremøter: Vi arrangerer jevnlig foreldremøter der vi informerer om barnehagens arbeid, faglig innhold og gir rom for dialog og innspill.

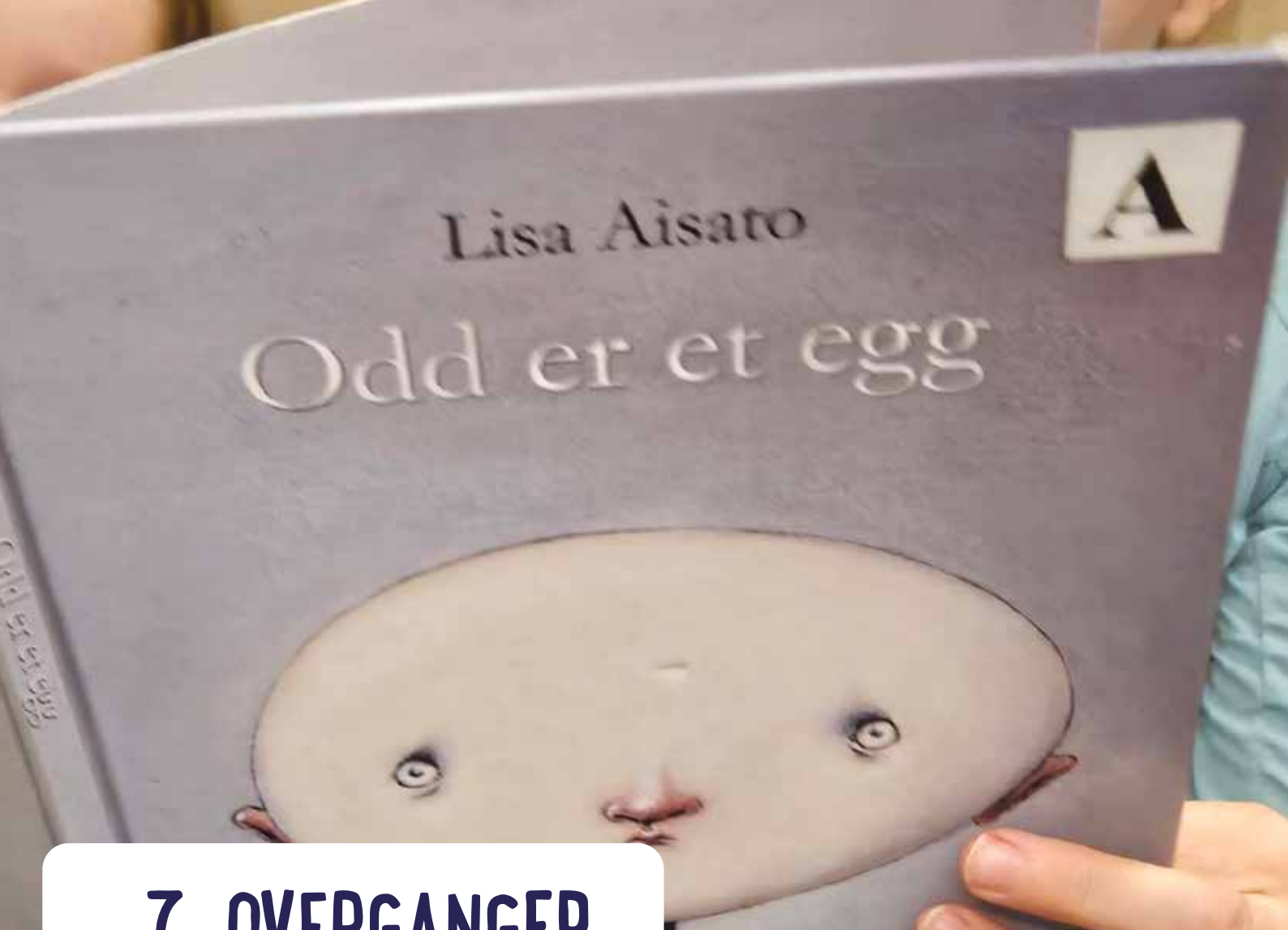
Tydelig og åpen kommunikasjon: Vi bruker digitale plattformer, ukeplaner, månedsbrev og bilder for å dele informasjon og gi innblikk i barnas hverdag.

Trygg og respektfull relasjon: Vi møter foreldrene med respekt, interesse og åpenhet – og tar deres perspektiv på alvor i det som gjelder barnet.

Samarbeidsutvalget (S.U.): S.U. er en viktig arena for medvirkning, der foreldre og ansatte sammen drøfter barnehagens drift, innhold og utvikling. Her sikres foreldrenes stemme i beslutningsprosesser.

Samarbeid med andre instanser:

- Vi samarbeider med aktuelle instanser som Lier Kommune, helsestasjon, PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste) og andre helse og spesialpedagogiske tjenester ved behov.
- Alt samarbeid med eksterne faginstanser skjer i nært samarbeid med foreldrene og med deres samtykke, og har alltid barnets beste som utgangspunkt.
- Vi deltar i tverrfaglige møter ved behov, og jobber for tidlig innsats og helhetlig oppfølging av barnet.
- Vi samarbeider også med barnevernet i saker der det er aktuelt.

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en trygg og god tilvenning

- På våren inviteres foresatte til et foreldremøte der foresatte får praktisk informasjon om barnehagehverdagen og tilvenning
- Vi har foreldresamtaler i forbindelse med oppstart i barnehagen
- I forbindelse med hovedopptaket inviteres nye barn på besøksdag i juni
- Vi bruker mye tid på å danne gode relasjoner og etablere trygghet i barnehagen. Derfor har vi 5 dager med tilvenning der foresatte er med. Foreldreaktiv tilvenning, og innebærer at de første dagene er foreldre som skifter bleie, hjelper barnet sitt under måltid og legger barnet sitt. Vi begynner med bare noen timer den første dagen og gradvis øker lengden på dagen i løpet av 5 dager
- Personalet i barnehagen sørger for tett oppfølging i barnehagen, slik at barnet får mulighet til å oppleve tilhørighet, trygghet til å leke, utforske og lære

Overganger innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen

- Foresatte til barna som har en overgang fra liten til stor side i barnehagen blir invitert inn på et foreldremøte på våren
- I mai bytter barna avdeling og har med seg kjent personalet fra sin avdeling som de er trygge på, frem til sommerferien. På denne måten blir de kjent med nye barn og voksne, samt nye rutiner før ferien. Dette skaper trygghet og starten på barnehageåret etter sommerferien blir enklere.

Overgang mellom barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang til skolen

- Askeladden er en egen avdeling for de eldste barna i barnehagen. Hverdagen deres vil i stor grad foregå ute, på tur og i naturen. Forskning støtter betydningen av uteliv i barnehagen. En studie ved Norges idrettshøgskole viser at barn som tilbringer mye tid ute, utvikler bedre konsentrasjon og viser mindre hyperaktivitet og uoppmerksomhet på skolen.
- Askeladden øver mye på barns selvstendighet og sosiale ferdigheter.
- Om våren drar de mye på besøk til skolene, og leker ute å skolegården, men får også komme inn og se på skolen. Vi drar også på avtalt besøksdag på skolen og SFO.
- Avsluttende samtaler med foresatte og overføringsskjema leveres til skole. Ved behov har vi overføringssamtaler med skolen.
- Vi følger Lier kommune sin plan for overgang barnehage-skole «Eldst i barnehagen – yngst på skolen. Samarbeid og sammenheng i overgang til skole»

Eldst-i-barnehagen - yngst-på-skolen

SAMMEN GIR VI
BARNDOMMEN VERDI:
VENNSKAP, LEK, GLEDE OG
HVERDAGSMAGI

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: «en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid.» Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon

• Felles refleksjon og evaluering i personalgruppa

Vi setter av tid til jevnlig refleksjon og evaluering av praksis i avdelingsmøter, ledermøter og personalmøter. Møtene følger prinsipper for lærende møter. Her deler vi erfaringer, løfter frem utfordringer og vurderer tiltak – med utgangspunkt i observasjoner, dokumentasjon og barns behov.

• Bruk av pedagogisk dokumentasjon

Vi dokumenterer det pedagogiske arbeidet og bruker dette som grunnlag for evaluering og utvikling. Dokumentasjonen gir innsikt i barnas interesser, trivsel og læring, og gjør det mulig å justere praksis og tilpasse innholdet til barnegruppen.

• Tydelig årsplan og systematiske periodeplaner

Vi sikrer progresjon og sammenheng gjennom en

helhetlig årsplan og konkrete periodeplaner som bygger på Rammeplanen, barnegruppens behov og observasjoner av enkeltbarn. Planene revideres etter evaluering og ny innsikt.

• Kompetanseutvikling og faglig påfyll

Vi legger til rette for kontinuerlig læring gjennom kurs, faglige nettverk og intern kompetansedeling. Personalet får anledning til å utvikle seg faglig og bidra til felles praksisutvikling.

• Ledelse som støtter læring og utvikling

Den pedagogiske ledelsen legger til rette for et lærende fellesskap, der ansatte oppmuntres til å stille spørsmål, prøve ut nye metoder og lære av hverandre i trygge omgivelser.

CLASS

Vi har eksterne observasjoner ved hjelp av CLASS og bruker tilbakemeldingene til å forbedre praksis.

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging

- **Årshjul:** Vi benytter et årshjul for å sikre helhet og struktur gjennom barnehageåret. Årshjulet gir noen rammer og retningslinjer for arbeidet i barnehagen.
- **Månedspaner:** Månedspaner utarbeides avdelingsvis, der det planlegges det mer detaljert. Månedspaner gir oversikt over planlagte aktiviteter, temaer og mål for kortere perioder.
- **Refleksjonsmøter i personalgruppen:** Vi har jevnlig møter (avdelingsmøter, ledermøter og personalmøter) hvor vi evaluerer og justerer det pedagogiske arbeidet.
- **Observasjon av barn:** Systematisk observasjon danner grunnlaget for tilpasning til barnas behov og interesser.
- **Barnas medvirkning:** Planleggingen tar utgangspunkt i barnas uttrykk, ønsker og initiativ.
- **Tverrfaglig samarbeid:** Vi samarbeider med spesialpedagoger, PPT og andre faginstanser ved behov.

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering

Systematiske observasjoner: Vi observerer barna i hverdagsaktiviteter for å følge deres trivsel, utvikling og læring. Vi har også eksterne CLASS observatører. Dette gir oss et konkret verktøy for å vurdere kvaliteten og prosesskvaliteten på arbeidet som gjøres i barnehagen. I tillegg har vi ansatte som er sertifiserte CLASS observatører.

- **Refleksjonsmøter i personalgruppen:** Personalet drøfter og vurderer det pedagogiske arbeidet jevnlig i fellesskap.
- **Bruk av pedagogiske dokumentasjoner:** Bilder, barnas uttrykk og aktiviteter brukes som grunnlag for refleksjon og vurdering.
- **Foreldresamtaler:** Vi innhenter og deler informasjon med foresatte som en del av vurderingsgrunnlaget.
- **Barnets stemme:** Barnets opplevelser, uttrykk og synspunkter tas med i vurderingen gjennom samtaler og deltakelse.
- **Tverrfaglig samarbeid ved behov:** Ved behov vurderes barnets utvikling sammen med andre fagpersoner.
- **Årlig evaluering av årsplanen:** Personalet vurderer måloppnåelse og justerer planer for videre utvikling

**BARNET
FØRST!**

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39)

observasjoner, kartlegging, barnas produkter og beskrivelser av aktiviteter for å synliggjøre læringsprosesser. Månedspaner er også en del av dokumentasjonen i barnehagen

Foreldresamarbeid: Vi dokumenterer og deler barnas utvikling og opplevelser gjennom samtaler, utviklingssamtaler og digitale plattformer.

Våre metoder for dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon: Pedagogene har hovedansvaret for at det pedagogiske arbeidet blir observert og dokumentert. Vi bruker bilder, sitater,

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet

Tidlig identifisering av behov: Vi benytter observasjon og tett dialog i personalgruppen for tidlig å fange opp barn som trenger ekstra støtte.

Tilpasset pedagogisk praksis: Vi justerer aktiviteter, innhold og rammer ut fra det enkelte barns behov og forutsetninger

Fleksibel organisering av hverdagen: Barna tilbys alternative løsninger innenfor lek, rutiner og samspill for å sikre mestring og deltakelse.

Tett samarbeid med foreldre: Vi har jevnlig dialog og samarbeider tett med foresatte for å sikre en felles forståelse og god oppfølging.

Sosial inkludering: Vi tilrettelegger for sosial deltakelse i lek og fellesskap, med særlig fokus på relasjonsbygging.

Informasjon om rettigheter: Når det er grunn til å tro at barnet har behov for mer enn det allmennpedagogiske tilbudet kan gi, informerer vi foresatte om muligheten for sakkyndig vurdering.

Samarbeid med tverrfaglige instanser: Med foresattes samtykke, samarbeider vi med helsestasjon, PPT og andre relevante instanser ved behov for videre oppfølging.

[kvalitetsplan-for-barnehagene-og-skolene-i-lier-2023-2027-002.pdf](#)

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

Våre metoder for å ivareta rammeplanens hensikt med fagområdene

- **Helhetlig arbeid med fagområdene:** Vi integrerer fagområdene naturlig i hverdagsaktiviteter, prosjekter og temaarbeid.
- **Barnas interesser og initiativ i fokus:** Vi tar utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, undring og lek som inngang til faglig innhold.
- **Tverrfaglig tilnærming:** Fagområdene ses i sammenheng og brukes på tvers av aktiviteter for å skape mening og sammenheng.
- **Skapende og utforskende aktiviteter:** Vi legger til rette for at barna kan undersøke, skape og erfare gjennom varierte metoder.
- **Bruk av nærmiljøet og naturen:** Vi benytter oss aktivt av nærområdet og naturen som læringsarenaer i flere fagområder.
- **Refleksjon og samtale:** Vi oppmuntrer barna til å undre seg, stille spørsmål og reflektere sammen med andre barn og voksne.
- **Tilpasset læring:** Vi tilrettelegger innhold og metode etter barnas alder, utviklingsnivå og behov.

Progresjonsplan

